
Народна творчість та етнографія

Folk art and ethnography

Білоруська етнологія –

Byelorussia ethnology

спецвипуск 6/2009

Цей випуск є результатом наукової співпраці Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України та Інституту мистецтвознавства, етнографії та фольклору ім. К. Кропиви НАН Білорусі.

У рубриках – «Історіографія проблеми етногенезу народу», «ЕтнODEMOграфічні та етнокультурні процеси: питання теорії та методики досліджень», «Етнос і культура, соціальне життя», «Релігія та етноконфесійні чинники самоідентифікації», «Етнографія міста» – відомі етнологи, історики та фольклористи висвітлюють широке коло актуальних наукових проблем білоруської етнології XXI ст. – сучасних концепцій етногенезу, демографічних і етноконфесійних процесів, збереження етнокультурної спадщини тощо.

Основна увага зосереджена на дослідженні матеріальної та духовної сфер життя білорусів, ролі етнічних традицій у розвитку культури білорусів, особливостей формування сучасних календарних свят, традицій сімейного виховання.

Редакція висловлює щирі подяки за допомогу в підготовці випуску директорові Інституту мистецтвознавства, етнографії та фольклору ім. К. Кропиви НАН Білорусі члену-кореспонденту НАН Білорусі Олександрові Івановичу Локотку, координаторові проекту доктору історичних наук Олександрі Гурко та доктору історичних наук Галині Касперович.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
National Academy of Sciences Ukraine
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА, ФОЛЬКЛОРИСТИКИ ТА ЕТНОЛОГІЇ ім. М. Т. РИЛЬСЬКОГО
Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology
МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЕТНОЛОГІВ
International Association of Ukrainian Ethnologists

ISSN 01306936
Індекс 74328

Рік заснування 1925
Виходить раз на два місяці

ЗАСНОВНИКИ ЖУРНАЛУ

Національна академія наук України
Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського

Головний редактор
Ганна СКРИПНИК

Заступник головного редактора
Анатолій ІВАНИЦЬКИЙ

ідповідальний секретар
Галина БОНДАРЕНКО

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Олександр ЛОКОТКО (Білорусь), Олександра ГУРКО (Білорусь), Галина КАСПЕРОВИЧ (Білорусь), Людмила ПОНОМАР, Лідія АРТЮХ, Василь БАЛУШОК, Валентина БОРИСЕНКО, Леся ВАХНІНА, Олег ГРИНІВ, Софія ГРИЦА, Віктор ДАВИДЮК, Іван ДЗЮБА, Роман КИРЧІВ, Олександр КУРОЧКІН, Наталія МАЛИНСЬКА, Микола МУШИНКА, Всеволод НАУЛКО, Сергій СЕГЕДА, Григорій СЕМЕНЮК, Мирослав СОПОЛИГА, Михайло ТИВОДАР

Редактори

Тетяна ЗУБРИЦЬКА, Наталя ДЖУМАЄВА, Альона РОКИЦЬКА, Михайло ВЕРБИЧ, Лариса ЛІХНЬОВСЬКА

Перекладачі

Лідія АРТЮХ, Григорій ЩЕРБІЙ, Ольга ПОРЦЬКА, Василь БАЛУШОК, Інна ЩЕРБАК, Володимир СИРОТКІН, Олена ТАРАН, Наталя ГАВРИЛЮК, Надія ФЕДОРОВИЧ, Оксана ШИПРАКЕВИЧ, Олександр ВАСЯНОВИЧ, Олександр СКОПЕНКО, Наталя ДЖУМАЄВА

Оператори

Ніно БІЧАШВІЛІ, Ірина МАТВЄЄВА, Катерина КОРОТКОВА

Комп'ютерна верстка

Вячеслав ЖИГУН

Редакція не завжди погоджується з авторами статей

Адреса редакції: 01001 Київ 1, вул. Грушевського, 4

тел. 278 16 36

E mail: etnolog@etnolog.org.ua

<http://www.etnolog.org.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації

Серія КВ. № 649 від 25.05.94

Формат 60×84/8, 205×290мм

умов. вид. арк. 16,0

© Інститут мистецтвознавства, фольклористики
та етнології ім. М. Т. Рильського

I. Історіографія проблеми етногенезу народу

- 6 Ігор Чаквін. *Походження білорусів. Сучасна історіографія проблеми*
Ihor Chakvin. *The descent of Byelorussians. The modern historiography of the problem*
Ігар Чаквін. *Паходжанне беларуса . Сучасная гістарыяграфія праблемы*
- 14 Олександра Гурко. *Білоруська етнологія в XXI столітті: проблеми і перспективи*
Aleksandra Gurko. *Byelorussian ethnology in the XXIth century: problems and perspectives*
Аляксандра Гурко. *Беларуская этналогія XXI стагоддзі: праблемы і перспектывы*
- 20 Галина Касперович. *Сучасні демографічні процеси в Республіці Білорусь*
Galina Kasperovych. *Modern migration processes in Byelorussia*
Галіна Касперович. *Сучасныя дэмаграфічныя працэсы рэспубліцы Беларусь*

II. Етнодемографічні та етнокультурні процеси: питання теорії та методики досліджень

- 24 Сергій Грунтов. *Проблеми та перспективи етнологічного дослідження меморіальних пам'ятників Білорусі XIX – початку XXI століття*
Siargey Gruntov. *Problems and perspectives of the ethnological research of Byelorussian memorial monuments of the XIXth – beginning of the XXIth century*
Сяргей Грунто . *Праблемы і перспектывы этналагічнага вывучэння мемарыяльных помніка беларусі XIX – пач. XXI ст.*
- 27 Сергій Милуоченков. *Етнокультурні стереотипи та поняттєві маркери адаптації традиційних житлових і підсобних будівель в екосистемі білорусів і сусідніх народів*
Siargey Miliuchenkov. *Ethnocultural stereotypes and conceptual markers of the adaptation of tradition housing and barns in ecosystem of Byelorussians and neighbouring nations*
Сяргей Милуоченко . *Етнакультурныя стерэатыпы і паняціійныя маркеры адаптацыі традыцыйных жылых і падсобных пабудо у экасістэме беларуса і суседніх народа*

III. Етнос і культура, соціальне життя

- 35 Любов Ракова. *Особливості традиційного виховання в сім'ях білоруських селян XIX–XX століття*
Liubov Rakava. *Features of traditional education in families of Byelorussian peasants in the XIXth – XXth century*
Любо Ракава. *Васіле на асаблівасці традыцыйных выхавання сем'ях беларускіх сялян у XIX–XX ст.*
- 42 Костянтин Шумський. *Традиційні екологічні знання білорусів та їх трансформація в другій половині XX – на початку XXI століття*
Konstantin Shumskiy. *Traditional ecological knowledge of Byelorussians and their transformation in the second half of the XXth – beginning of the XXIth century*
Канстанцін Шумскі. *Традыцыйныя екалагічныя веды беларуса і їх трансфармацыя другой палове XX – пачатку XXI ст.*
- 50 Тетяна Кухаронак. *Адаптивні властивості традиційної календарної обрядовості білорусів та її сучасна роль*
Tatiana Kuharonak. *Adaptive characteristics of a traditional calendar ritualism of Byelorussians and its modern role*

Тацяна Кухаронак. *Адапты нья ласцівасці традыцыйнай календарнай абраднасці беларуса і яе роля на сучасным этапе*

- 60 Тадеуш Новогродський. *Страви рослинного походження (зернові й картопля) у структурі харчування білоруського етносу XIX – початку XX століття*
Tadeush Navagrodskiy. *The dishes of plant origin in the structure of nourishment of the Byelorussian nation of the XIXth – beginning of the XXth century*
Тадэвуш Навагродскі. *Стравы расліннага паходжання структуры харчавання беларускага этнасу XIX – пачатку XX ст.*
- 67 Любов Ракова. *Традиції виховання дітей у білоруської шляхти в XIX–XX столітті*
Liubov Rakava. *Traditions of children education of the Byelorussian gentry in the XIXth – XXth century*
Любо Ракава. *Традыцыі сямейнага выхавання беларускай шляхты XIX – пачатку XX ст.*
- 71 Василь Батяев. *Громадські об'єднання в соціальній культурі білоруського етносу*
Vasyl Batiaev. *Public associations in social culture of Byelorussian nation*
Васіль Бацяе . *Грамадскія аб'яднанні сацыяльнай культуры беларускага этнасу*

IV. Релігія та етноконфесійні чинники самоідентифікації

- 78 Олександр Гурко. *Мова та етнічна самоідентифікація послідовників нових релігій у Білорусі*
Aleksandr Gurko. *Language and self-identification experiments of the followers of new religions in Byelorussia*
Аляксандр Гурко. *Мова і этнічная самаідэнтыфікацыя паслядоніка новых релігій у Беларусі*
- 82 Вадим Шейбак. *Християнські традиції паломництва в сучасній Білорусії (за матеріалами польових досліджень)*
Vadym Sheibak. *Christian pilgrimage traditions in a modern Byelorussia (based on the field' researches materials)*
Вадзім Шэйбак. *Хрысціянскія традыцыі паломніцтва сучаснай беларусі (на матэрыялах полявых даследавання)*

V. Етнографія міста

- 85 Валентина Белявіна. *Костюм міського населення Білорусі другої половини XIX – початку XX століття*
Valentina Belavina. *Clothes of Byelorussian urban population of the second half of the XIXth – beginning of the XXth century*
Валянціна Белявіна. *Косцюм гарадскога насельніцтва Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст.*
- 92 Ірина Калачова. *Міська сім'я білорусів в останній третині XX – на початку XXI століття: традиції та інновації*
Iryna Kalachova. *The urban family of Byelorussians in the last third of the XXth – in the beginning of the XXIth century: traditions and innovations*
Ірына Калачова. *Гарадская сям'я беларуса у апошняй трэці XX – пачатку XXI ст.: традыцыі і інавацыі*
- 100 Оксана Ященко. *Населення Гомеля на початку XXI ст.: етнокультурний аспект*
Aksana Yashchanka. *The population of Homel in the beginning of the XXIth century: ethnocultural aspect*
Аксана Яшчанка. *Насельніцтва Гомеля пачатку XXI століття: этнакультурны аспект*